

צרפת: הבגידה הגדולה

עולם קטן

בולטת מעמדת הנשיא. היא נראתה בעיניהם כחלק בלתי נפרד מהגורלות של מיטראן אחרי עמדות ארצות-הברית בכל רחבי הוירא הבינלאומית. מחוץ לאמריקה המרכזית, שבה שומרים עדיין הצרפתים על תמיכה בתנועות השיח-רור, מתאם מיטראן את כל צעדיו עם רגן, מפגין בכל הודמנות את שייכותו הבלתי-מערערת למערב. בעניין הלבנוני מסרב הנשיא לצאת בגלוי נגד העמדה האמריקאית, מסתפק בהשמעת הסתייגויות. זאת, לפחות, תהייה עמדתו עד שהערבים כולם ייצאו סוף-סוף למערכה מדינית למען הפלסטינים, דבר שלא קרה עד כה.

עוזרו של הנשיא מוסיפים לעמדתו הפרו-ישראלית גם גופך מעין אידיאולוגי. יועצי הנשיא, הובר וודרין

בסרטו הקלאסי של דיק לסטר, הפנטום, מתדפק ריטה טאשינגהאם על דלתות בתים לונדוניים רבים. האורחים הנדהמים שפתחו את הדלת, שמעו מפיה מילה אחת בלבד: אונס! רובם ככולם מתעלמים, מושכים בכתפיים, טורקים את הדלת בפניה. רק עקרת-בית אחת, ממושקפת ודהוייה משהו מחייכת ואומרת לריטה: "אונס? לא היום, תודה רבה."

חלומות כמוסים. פלסטינים רבים עוברים היום חוויה דומה, בצד גילויי אהדה רבה למצוקתם מצד חוגי ציבור מגוונים בכל רחבי העולם, מתעלמות הממשלות מהפשע הנורא שמבצעת ממשלתו של מנחם בגין בלבנון. מדינות ערב, ממשלות אירופה ואפילו ברית-המועצות משתרות פעולה בקשר השתקה ענקי, המאפשר לאריאל שרון להגשים חלק גדול מחלומותיו הכמוסים כלפי ההנהגה היחידה של העם הפלסטיני, המסוגלת לשאת ולתת עם

ארגנטינה:

שעיר לעזאזל

יש להניח שקוראי עולם קטן לא הופתעו כלל מהדחתו של נשיא ארגנטינה, ליאופולדו גאלטיירי. המדור יצא לפני ארבעה שבועות בתחזית מפורשת שגאלטיירי יודח אם תוכס ארגנטינה (העולם הזה 2335). בינתיים מנסים ראשי החונטה להשתמש בהדחת הנשיא, כדי לשמור על כיסאותיהם, ואולי על עצם קיומם הפוליטי (הפיסי...).

גנרלים בחסדי כדורגל. בארגנטינה מתלוצצים שעתידי החונטה חלוי בעצם בכוכב הכדורגל, דייגו מאראדונה. כל כישלון בחונדאל, כמו ההפסד המור לבגליה, עלול לעלות לגנרלים ביוקר רב.

משקיפים רציניים יותר סבורים שאין תקומה למישטר הנוכחי. כישלון ההרפתקה המסורפת ב"מאלוויאס" (איי פרקלאנד), המחיר הכלכלי הכבד, והבעיות האובייקטיביות הקשות של ארגנטינה, עלו-לים להצית אש של מרד בכל רחבי המדינה.

מומחים ליבראליים חוששים שהתסיסה העממית לא תביא לשינוי בכיוון דמוקרטי, ובסופו של דבר ישלטו בארגנטינה פאשיסטים גרועים יותר מגאלטיירי. יש להניח שזאת היא תחזית מציאותית בהחלט.

ורגי דבריי, אמרו השבוע לעולם קטן שהנשיא רואה סכנה רבה בבירודה המדינית של ישראל. תחושת המצור עלולה להפוך את ישראל למדינה מטורפת, הפועלת ללא כל זיקה למציאות הבינלאומית, או לאינטרסים של מדינות יחידות.

גישה פסיכולוגיסטית זו היתה נר לרגליו של מיטראן לאורך כל הקאריירה המדינית שלו, ושיכנעה אותו לבקר השנה בישראל, חרף רתיעתו ממנחם בגין, היועצים רמוז שהפלישה ללבנון מהווה מכה קשה לקונפציה זו, והם סבורים שמיטראן עשוי לשנות את גישתו לממשלת ישראל, למרות אהדתו הרבה לעם הישראלי.

רגי דבריי, מהפכן חיקי שישב שנים בבתי כלא דרום-אמריקאיים והפך יועץ הנשיא לענייני העולם השלישי, הפגין בגלוי את המבוכה הרבה שגורמת לו עמדת מיטראן בנושא הפלסטיני. מדבריו ניתן היה ללמוד שהנשיא אוהד באמת ובתמים את מדינת ישראל, הוא ישנה את עמדתו רק אם יובהר לו בצורה ברורה שיש סמירה בולטת בין האינטרס של העם בישראל, ובין מדיניות בגין-שרון.

מבוכה סוציאליסטית. מעבר לעמדה הספציפית ביחס לישראל, קיימת שאלת האוריינטציה הבינלאומית של צרפת. אין ספק שמיטראן נוקט במדיניות אטלנטית ברורה, ווונח את המסורת האירופית של חלק מקודמיו. הכרעה זו מונעת יצירת מדיניות-חזק נייטראליסטית יותר, הנשענת על עקרונות סוציאליסטיים, והניעה את מיטראן לצאת לפעולה כדי לרסן את ברונג קריסקי, שיצא בהתבטאויות חריפות לא רק נגד בגין, אלא גם נגד שמעון פרס.

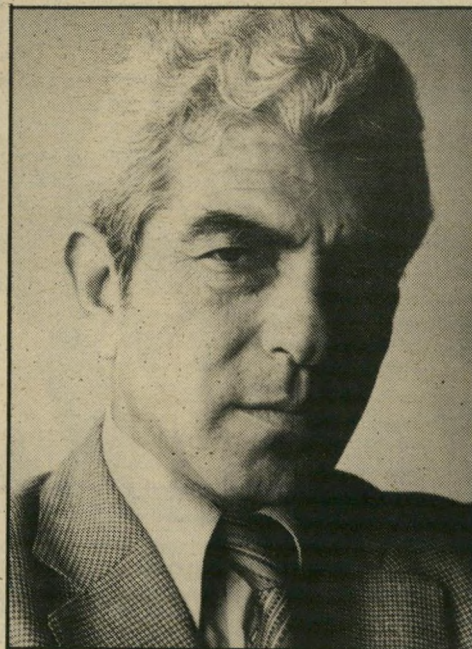
במיפלגה הסוציאליסטית שודרת מבוכה רבה. חברי השורה דורשים ניתוק היחסים עם מיפלגת העבודה הישראלית, ונקיטת עמדה ברורה נגד בגין. רוב יועצי הנשיא, חוץ מ'זאק אטאלי, שהוא בעצם סוכן ישראלי לכל דבר, סבורים אף הם שיש לצאת בגלוי נגד בגין. אולם בצרפת, 'המדינה היא הנשיא', ועמדתו המפוקפקת של מיטראן בעניין הפלסטיני אינה מבשרת טובות לסי-כיייהשלאם במיזרח-התיכון.

מ'יהו ידיד

רבים סבורים היום ש"ידידים" כמו רונאלד רגן, אלכסנדר הייג ואפילו פרנסואה מיטראן, עושים בעצם שירות דוב לישראל.

ידידים אמיתיים של ישראל ברחבי העולם העדיפו למתוח ביקורת נוקבת על ממשלת ישראל. בביקורת זו היו, לעיתים קרובות מאוד, ביטויים נרגשים של אהבה אמיתית לעם בישראל, דאגה רבה לגורלו באיזור שטוף שינאה וניכור.

תפיסה הומאניטארית. דוגמה טיפוסית הוא פיטר קלווקוראסי, סופר ועיתונאי, שתקף את בגין בלי רחמים במאמר נפלא בשבועון הבריטי סאנדיי טיימס. אחרי ניתוח נוקב, פוליטי-שכלתני, שהקיף את

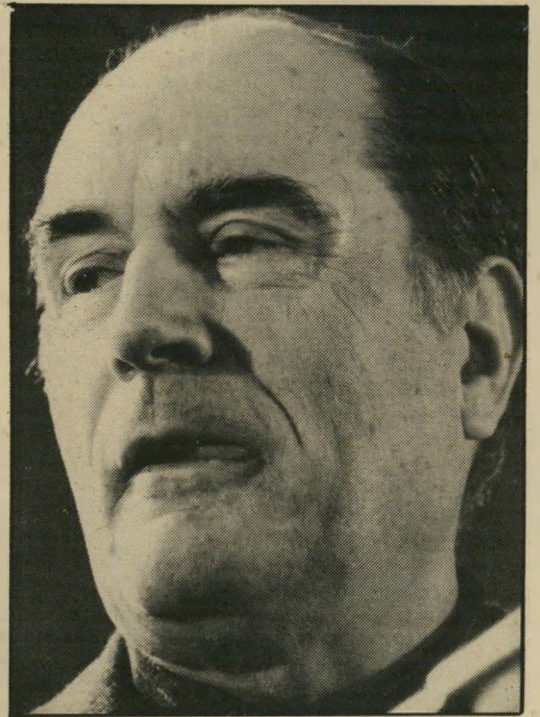
פיטר קלווקוראסי
העם הישראלי

כל ההיבטים הצבאיים והמדיניים של הפלישה ללבנון, מבטא קלווקוראסי בלי היסוס את דאגתו החמה לישר-אל עצמה.

דברי הסיכום שלו חייבים להיחרט בתודעה הקולקטיבית של העם בישראל: "יתכן בישראל, שאיבדה את רוב ידידיה בגלל מדיניות בגין, תצליח להחזיק בחלק מכיבושה בלבנון. בגין הוא אמן המדיניות לטוח-קצר. אלא שאין לו שום נוסחה לשלום, רק לכיבוש שטחים במח.".

"לו הייתי הורה ישראלי נבון, הייתי רועד מעצם המחשבה על גורל ילדי, ואפילו נכדי."

"לו הייתי ישראלי..." מנהיג פלסטיני בכיר מאוד, ששוחח השבוע עם עולם קטן, הביע הזדהות רבה עם דברים אלה. גם היום, כשישראל פוגעת באורח כלי-כך ברוטאלי בבני עמי, אמר, המחבל, "אני סבור שתפיסה הומאניסטית זו היא נכונה ביסודה. חבל שהיא עדיין לא חדרה להכרתו של רוב העם הישראלי."

נשיא צרפת מיטראן
עמדה מפוקפקת

ממשלת-ישראל. אין צורך להזכיר בהקשר זה את ממשלת ארצות-הברית. אין כל ספק היום, שרונאלד רגן ושרי החזק שלו, אלכסנדר הייג, נטלו חלק פעיל במזימה לפלוש ללבנון. מבחינה זו היה למנחם בגין הישג מדיני בלתי-מבוטל.

הצהרות סופר-מתונות. בשום מקום לא שרר פער כליכך גדול בין רגשות הציבור ובין עמדת הממשלה, כמו בצרפת. הצרפתים הפגינו אהדה חריגה למערכת הפלסטינית וללבנונים. מצעדי מחאה, מיכתבים למערכת, מאמרים נרגשים בעיתונים, גינויים חריפים לבגין ולשרון, הפכו חלק מהגוף בהווה הציבורית של צרפת.

השבועונים האינטלקטואליים יצאו במסות ארוכות ומלומדות על המשבר בציונות, על הסתירה בין האידיא-לים ההומאניסטיים של היהדות ובין הרבאריזם של אריאל שרון ורפאל איתן. העיתונות הפופולארית הבלטיסה יותר את ההיבטים החדשותיים-אקטואליים, את ילדי לבנון-פלסטין המרוטשים, ואפילו את ההתלבטויות המוסריות יותר בישראל. מחאת מחנה-השלום זכתה הפעם לכיסוי מדקדק, לוחמיה-השלום הוגדרו כמיעוט, אבל כמיעוט המבטא את העדר הקונסנווס בכל הנוגע לפלישה ללבנון, לשיטות שבהן נקט צה"ל, ולתששות לעתיד היחסים בין ישראל ובין שכנותיה לטווח יותר ארוך.

שונה לחלוטין הייתה עמדת הנשיא פרנסואה מיטראן. משקיפים צרפתיים עקבו בתדהמה אחרי הצהרותיו הסופר-מתונות. גם שיחתו עם שריהחוק, יצחק שמיר, לא הודירה שינה מעינו של שמיר. מיטראן הביע, כמוכב, הסתייגות ממדיניות ישראל, אבל סירב להיגרר לגינוי חריג-מעט, נמנע מלאיים בסנקציות, ולא עשה שום צעד ממשי להצלת הפינה הפלסטינית המתונה, ששרון איים עליה בהכחדה פנימה.

שריהחוק, קלוד שרון, נקט אומנם בשפה חריפה יותר, אבל היה חסר-אונים לחלוטין. בשיטה הנשיאותית הצרפ-תית נמצא כמעט כל כוח-הביצוע בידי הנשיא. עמדת הנשיא מנעה, למעשה, משטן, לפעול למען הפלסטינים, ואף הכשילה את המאמצים לגיבוש עמדה אירופית אחידה. **גופך אידיאולוגי.** השמאל הצרפתי, כולל חוגים רחבים במיפלגה הסוציאליסטית השלטת, גילה מורת-רוח